

LEKCJA 1

Temat: Drogi, przepisy regulujące ruch na drogach

Wszyscy jesteśmy użytkownikami dróg, korzystamy z nich, chcąc czy nie chcąc. Aby było to bezpieczne, niezbędna jest znajomość zasad organizujących ruch na drogach.

Formy realizacji:

- godzina wychowawcza,
- technika,
- edukacja dla bezpieczeństwa.

Cele ogólne:

- rozbudzenie w uczniu poczucia troski o bezpieczeństwo własne i innych uczestników ruchu drogowego,
- poznanie i utrwalenie podstawowych zasad ruchu drogowego, a przede wszystkim zasad ruchu prawostronnego i ograniczonego zaufania.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- rozumie podstawowe określenia dotyczące ruchu drogowego,
- zna i stosuje podstawowe zasady ruchu drogowego, a przede wszystkim zasadę ruchu prawostronnego i ograniczonego zaufania,
- potrafi rozróżnić podstawowe grupy znaków drogowych,
- zna sygnały drogowe nadawane przez sygnalizatory i osoby kierujące ruchem,
- zna hierarchię znaków i sygnałów w ruchu drogowym.

Metody nauczania:

- rozmowa nauczająca,
- pogadanka,
- pokaz,
- dyskusja dydaktyczna - burza mózgów.

Pomoce dydaktyczne:

- slajdy nr 1 - 3,
- materiały pomocnicze dla nauczyciela i dla ucznia.

Formy pracy:

- praca z tekstem,
- indywidualna,
- grupowa, zbiorowa
- jednolita.

PLAN ZAJĘĆ:

1. Czynności organizacyjne i pogadanka wprowadzająca.
2. Nauczyciel nawiązując do lekcji, pyta uczniów, czy znają terminologię i definicje związane z ruchem drogowym w zakresie dotyczącym pieszych i rowerzystów (**materiał pomocniczy nr 1**).
Informuje, że wszystkie definicje i określenia dotyczące uregulowań prawnych w kodeksie drogowym zawarte są w artykule 2 Ustawy Prawo o Ruchu Drogowym. Nauczyciel nie zleca uczniom czytania definicji, a jedynie odwołanie się do nich w przypadku braku zrozumienia któregoś z zagadnień.
3. **Rodzaje dróg: w terenie zabudowanym i niezabudowanym**
Nauczyciel nawiązuje do dróg, z których korzystamy na co dzień w najbliższym otoczeniu. Prezentuje **slajd nr 1** i omawia budowę typowej drogi. Omawia typy i rodzaje dróg i różnice między nimi. Uczniowie wykonują **ćwiczenia 1 i 2** w materiałach pomocniczych dla ucznia (materiały do powielenia przed lekcją), dokonują opisu poszczególnych elementów drogi w terenie zabudowanym i niezabudowanym.
4. **Rodzaje znaków drogowych**
Nauczyciel pyta uczniów, jakie rodzaje znaków drogowych spotykają w swojej okolicy? Uczniowie opisują spotykane znaki (na powierzchni drogi, stojące przy drodze, światła sygnalizacyjne).
Nauczyciel poleca uczniom wykonanie **ćwiczenia 5** - pokolorowania rysunków ze znakami drogowymi. Po wykonaniu ćwiczenia nauczyciel pyta, jakie rodzaje znaków pionowych ze względu na kształt i kolorystykę uczniowie spotykają? Uczniowie wymieniają (okrągłe, kwadratowe, prostokątne, trójkątne), opisują kolorystykę znaków, ich kształty oraz znaczenie każdej z grup.
5. **Podstawowe zasady ruchu drogowego**
Nauczyciel zadaje uczniom pytanie „Czy w szkole w czasie przerw ruch uczniów po korytarzu jest regulowany? Jak wygląda przejście ucznia - szczególnie młodszego - przez szkołę?”.
Uczniowie zauważają, że ruch nie jest regulowany, nie ma zasad, odbywa się bezładnie. Uczniowie w trakcie przejścia wielokrotnie zderzają się, nie odbywa się ono po prostej, trwa bardzo długo, każdy dba o siebie, „duży może więcej”.
Nauczyciel pyta, czy takie zasady mogłyby funkcjonować w ruchu drogowym i jaka podstawowa zasada rządzi ruchem na drogach i innych ciągach komunikacyjnych (zasada ruchu prawostronnego).
Uczniowie zauważają, że ruch drogowy musi mieć określone zasady, musi być regulowany. Na podstawie własnych obserwacji stwierdzają, że ruch pojazdów odbywa się prawą stroną drogi. Nauczyciel potwierdza, że zgodnie z zasadami ruch drogowy odbywa się prawą stroną, chociaż są wyjątki (Wielka Brytania).
Nauczyciel nawiązuje do zasady wzajemnego zaufania i możliwości przewidywania zachowań innych osób w życiu codziennym oraz zadaje pytanie, jak odnosi się to do ruchu drogowego?
Uczniowie prawdopodobnie stwierdzą, że nie można przewidzieć reakcji kierujących (roztargnienie, alkohol...), i wyciągną z tego wniosek, że na drodze uczestnicy ruchu drogowego winni zachować szczególną ostrożność oraz stosować zasadę ograniczonego zaufania względem innych uczestników ruchu.
6. **Hierarchia ważności norm, znaków, sygnałów oraz poleceń w ruchu drogowym**
Nauczyciel, kierując rozmową, naprowadza uczniów na wniosek, że w ruchu drogowym pierwszeństwo mają pojazdy uprzywilejowane w czasie akcji. Uczniowie wymieniają je.
Nauczyciel prezentuje fotografie pojazdów uprzywilejowanych (**slajd nr 2**), i podaje numer telefonu do odpowiedniej „służby”.
Nauczyciel prosi uczniów o wymienienie wszystkich sposobów kierowania ruchem drogowym oraz poleca wykonanie **ćwiczenia 7** (opisanie piramidy hierarchii ważności norm, znaków, sygnałów oraz poleceń w ruchu drogowym). Nauczyciel omawia z uczniami sylwetkę policjanta kierującego ruchem i światła sygnalizatora świetlnego SI. Wspólnie dokonują ich porównania (**slajd nr 3**).
7. **Podsumowanie.** Praca domowa: **ćwiczenie 2 i ćwiczenie 4.**

MATERIAŁY POMOCNICZE DLA NAUCZYCIELA

(dla ucznia na płycie CD)

MATERIAŁ POMOCNICZY NR 1

DEFINICJE

Definicje użyte w ustawie Prawo o ruchu drogowym:

1. **droga** - wydzielony pas terenu składający się z jezdni, pobocza, chodnika, drogi dla pieszych lub drogi dla rowerów, łącznie z torowiskiem pojazdów szynowych znajdującym się w obrębie tego pasa, przeznaczony do ruchu lub postoju pojazdów, ruchu pieszych, jazdy wierzchem lub pędzenia zwierząt;
2. **droga twarda** - droga z jezdnią o nawierzchni bitumicznej, betonowej, kostkowej, klinkierowej lub brukowcowej oraz z płyt betonowych lub kamiennie-betonowych, jeżeli długość nawierzchni przekracza 20 m, inne drogi są drogami gruntowymi;
3. **autostrada** - droga dwujezdniowa, oznaczona odpowiednimi znakami drogowymi, na której nie dopuszcza się ruchu poprzecznego, przeznaczona tylko do ruchu pojazdów samochodowych, z wyłączeniem czterokołowca, które na równej, poziomej jezdni mogą rozwinąć prędkość co najmniej 40 km/h, w tym również w razie ciągnięcia przyczep;
4. **droga ekspresowa** - droga dwu- lub jednojezdniową, oznaczoną odpowiednimi znakami drogowymi, na której skrzyżowania występują wyjątkowo, przeznaczoną tylko do ruchu pojazdów samochodowych, z wyłączeniem czterokołowca;
5. **droga dla rowerów** - droga lub jej część przeznaczoną do ruchu rowerów, oznaczona odpowiednimi znakami drogowymi; droga dla rowerów jest oddzielona od innych dróg lub jezdni tej samej drogi konstrukcyjnie lub za pomocą urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego;
6. **pas ruchu dla rowerów** - część jezdni przeznaczona do ruchu rowerów w jednym kierunku, oznaczoną odpowiednimi znakami drogowymi;
7. **śluza dla rowerów** - część jezdni na wlocie skrzyżowania na całej szerokości jezdni lub wybranego pasa ruchu przeznaczona do zatrzymania rowerów w celu zmiany kierunku jazdy lub ustąpienia pierwszeństwa, oznaczona odpowiednimi znakami drogowymi;
8. **jezdnia** - część drogi przeznaczona do ruchu pojazdów; określenie to nie dotyczy torowisk wydzielonych z jezdni;
9. **pas ruchu** - każdy z podłużnych pasów jezdni wystarczający do ruchu jednego rzędu pojazdów wielośladowych, oznaczony lub nie oznaczony znakami drogowymi;
10. **pobocze** - część drogi przyległa do jezdni, która może być przeznaczona do ruchu pieszych lub niektórych pojazdów, postoju pojazdów, jazdy wierzchem lub pędzenia zwierząt;
11. **chodnik** - część drogi przeznaczona do ruchu pieszych;
12. **skrzyżowanie** - przecięcie się w jednym poziomie dróg mających jezdnię, ich połączenie lub rozwidlenie, łącznie z powierzchniami utworzonymi przez takie przecięcia, połączenia lub rozwidlenia; określenie to nie dotyczy przecięcia, połączenia lub rozwidlenia drogi twardej z drogą gruntową, z drogą stanowiącą dojazd do obiektu znajdującego się przy drodze lub z drogą wewnętrzną;
13. **przejście dla pieszych** - powierzchnia jezdni, drogi dla rowerów lub torowiska, przeznaczona do przechodzenia przez pieszych, oznaczona odpowiednimi znakami drogowymi;
14. **przejazd dla rowerzystów** - powierzchnia jezdni lub torowiska przeznaczona do przejeżdżania przez rowerzystów, oznaczona odpowiednimi znakami drogowymi;
15. **przystanek** - miejsce zatrzymywania się pojazdów transportu publicznego, oznaczone odpowiednimi znakami drogowymi;
16. **tunel** - budowla na drodze, oznaczona odpowiednimi znakami drogowymi;
17. **obszar zabudowany** - obszar oznaczony odpowiednimi znakami drogowymi;
18. **strefa zamieszkania** - obszar obejmujący drogi publiczne lub inne drogi, na którym obowiązują szczególne zasady ruchu drogowego, a wjazdy i wyjazdy oznaczone są odpowiednimi znakami drogowymi;
19. **strefa ruchu** - obszar obejmujący co najmniej jedną drogę wewnętrzną, na który wjazdy i wyjazdy oznaczone są odpowiednimi znakami drogowymi;

20. **uczestnik ruchu** - pieszy, kierujący, a także inne osoby przebywające w pojeździe lub na pojeździe znajdującym się na drodze;
21. **pieszy** - osoba znajdująca się poza pojazdem na drodze i nie wykonująca na niej robót lub czynności przewidzianych odrębnymi przepisami; za pieszego uważa się również osobę prowadzącą ciągnącą lub pchającą rower, motorower, motocykl, wózek dziecięcy, podręczny lub inwalidzki, osobę poruszającą się w wózku inwalidzkim, a także osobę w wieku do 10 lat kierującą rowerem pod opieką osoby dorosłej;
22. **kolumna pieszych** - zorganizowana grupa pieszych prowadzona przez kierownika lub dowódcę;
23. **kierujący** - osoba, która kieruje pojazdem lub zespołem pojazdów, a także osoba, która prowadzi kolumnę pieszych, jedzie wierzchem albo pędzi zwierzęta pojedynczo lub w stadzie;
24. **kierowca** - osoba uprawniona do kierowania pojazdem silnikowym lub motorowerem;
25. **szczególna ostrożność** - ostrożność polegająca na zwiększeniu uwagi i dostosowaniu zachowania uczestnika ruchu do warunków i sytuacji zmieniających się na drodze, w stopniu umożliwiającym odpowiednio szybkie reagowanie;
26. **ustąpienie pierwszeństwa** - powstrzymanie się od ruchu, jeżeli ruch mógłby zmusić innego kierującego do zmiany kierunku lub pasa ruchu albo istotnej zmiany prędkości, a pieszego - do zatrzymania się, zwolnienia lub przyspieszenia kroku;
27. **ruch kierowany** - ruch otwierany i zamykany za pomocą sygnalizacji świetlnej albo przez uprawnioną osobę;
28. **niedostateczna widoczność** - widoczność występująca od zmierzchu do świtu, a także w warunkach zmniejszonej przejrzystości powietrza od świtu do zmierzchu;
29. **wymijanie** - przejeżdżanie (przechodzenie) obok pojazdu lub uczestnika ruchu poruszającego się w przeciwnym kierunku;
30. **omijanie** - przejeżdżanie (przechodzenie) obok nie poruszającego się pojazdu, uczestnika ruchu lub przeszkody;
31. **wyprzedzanie** - przejeżdżanie (przechodzenie) obok pojazdu lub uczestnika ruchu poruszającego się w tym samym kierunku;
32. **zatrzymanie pojazdu** - unieruchomienie pojazdu nie wynikające z warunków lub przepisów ruchu drogowego, trwające nie dłużej niż jedną minutę, oraz każde unieruchomienie pojazdu wynikające z tych warunków lub przepisów
33. **postój pojazdu** - unieruchomienie pojazdu nie wynikające z warunków lub przepisów ruchu drogowego, trwające dłużej niż jedną minutę;
34. **pojazd** - środek transportu przeznaczony do poruszania się po drodze oraz maszyna lub urządzenie do tego przystosowane;
35. **pojazd silnikowy** - pojazd wyposażony w silnik, z wyjątkiem motoroweru i pojazdu szynowego;
36. **pojazd samochodowy** - pojazd silnikowy, którego konstrukcja umożliwia jazdę z prędkością przekraczającą 25 km/h; określenie to nie obejmuje ciągnika rolniczego;
37. **pojazd wolnobieżny** - pojazd silnikowy, którego konstrukcja ogranicza prędkość jazdy do 25 km/h, z wyłączeniem ciągnika rolniczego;
38. **pilot** - osoba odpowiedzialna za zapewnienie bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz minimalizację utrudnień w ruchu drogowym w czasie przejazdu pojazdu;
39. **pojazd uprzywilejowany** - pojazd wysyłający sygnały świetlne w postaci niebieskich światła błyskowych i jednocześnie sygnały dźwiękowe o zmiennym tonie, jadący z włączonymi światłami mijania lub drogowymi; określenie to obejmuje również pojazdy jadące w kolumnie, na której początku i na końcu znajdują się pojazdy uprzywilejowane, wysyłające dodatkowo sygnały świetlne w postaci czerwonego światła błyskowego;
40. **pojazd zabytkowy** - pojazd, który na podstawie odrębnych przepisów został wpisany do rejestru zabytków lub znajduje się w wojewódzkiej ewidencji zabytków, a także pojazd wpisany do inwentarza muzealiów, zgodnie z odrębnymi przepisami;
41. **czterokołowiec** - pojazd samochodowy przeznaczony do przewozu osób lub ładunków, z wyłączeniem samochodu osobowego, ciężarowego i motocykla, którego masa własna nie przekracza:
 - a) w przypadku przewozu rzeczy 550 kg,
 - b) w przypadku przewozu osób 400 kg;
42. **czterokołowiec lekki** - czterokołowiec, którego masa własna nie przekracza 350 kg i konstrukcja ogranicza prędkość jazdy do 45 km/h;

43. **samochód osobowy** - pojazd samochodowy przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu nie więcej niż 9 osób łącznie z kierowcą oraz ich bagażu;
44. **autobus** - pojazd samochodowy przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu więcej niż 9 osób łącznie z kierowcą;
45. **autobus szkolny** - autobus przeznaczony do przewozu dzieci do szkoły, barwy pomarańczowej, oznaczony z przodu i z tyłu prostokątnymi tablicami barwy białej, z napisem barwy czarnej „autobus szkolny”;
46. **ciągnik rolniczy** - pojazd silnikowy, którego konstrukcja umożliwia rozwijanie prędkości nie mniejszej niż 6 km/h, skonstruowany do używania łącznie ze sprzętem do prac rolnych, leśnych lub ogrodniczych; ciągnik taki może być również przystosowany do ciągnięcia przyczep oraz do prac ziemnych;
47. **motocykl** - pojazd samochodowy zaopatrzone w silnik spalinowy o pojemności skokowej przekraczającej 50 cm³, dwukołowy lub z bocznym wózkiem - wielośladowy; określenie to obejmuje również pojazd trójkołowy o symetrycznym rozmieszczeniu kół;
48. **motorower** - pojazd dwu- lub trójkołowy zaopatrzone w silnik spalinowy o pojemności skokowej nieprzekraczającej 50 cm³ lub w silnik elektryczny o mocy nie większej niż 4 kW, którego konstrukcja ogranicza prędkość jazdy do 45 km/h;
49. **rower** - pojazd o szerokości nieprzekraczającej 0,9 m poruszany siłą mięśni osoby jadącej tym pojazdem; rower może być wyposażony w uruchamiany naciskiem na pedały pomocniczy napęd elektryczny zasilany prądem o napięciu nie wyższym niż 48 V o znamionowej mocy ciągłej nie większej niż 250 W, którego moc wyjściowa zmniejsza się stopniowo i spada do zera po przekroczeniu prędkości 25 km/h;
50. **wózek rowerowy** - pojazd o szerokości powyżej 0,9 m przeznaczony do przewozu osób lub rzeczy poruszany siłą mięśni osoby jadącej tym pojazdem; wózek rowerowy może być wyposażony w uruchamiany naciskiem na pedały pomocniczy napęd elektryczny zasilany prądem o napięciu nie wyższym niż 48 V o znamionowej mocy ciągłej nie większej niż 250 W, którego moc wyjściowa zmniejsza się stopniowo i spada do zera po przekroczeniu prędkości 25 km/h;
51. **wózek inwalidzki** - pojazd konstrukcyjnie przeznaczony do poruszania się osoby niepełnosprawnej, napędzany siłą mięśni lub za pomocą silnika, którego konstrukcja ogranicza prędkość jazdy do prędkości pieszego;
52. **zespół pojazdów** - pojazdy złączone ze sobą w celu poruszania się po drodze jako całość; nie dotyczy to pojazdów złączonych w celu holowania;
53. **przyczepa** - pojazd bez silnika, przystosowany do łączenia go z innym pojazdem;
54. **kolejka turystyczna** - zespół pojazdów składający się z ciągnika rolniczego, którego konstrukcja ogranicza prędkość jazdy do 25 km/h, albo pojazdu wolnobieżnego oraz przyczepy (przyczep) dostosowanej do przewozu osób, wykorzystywanych w ramach prowadzonej działalności w zakresie świadczenia usług turystycznych.

RODZAJE DRÓG W TERENIE ZABUDOWANYM I NIEZABUDOWANYM

Pod względem administracyjnym drogi dzielimy na publiczne i niepubliczne. Drogi publiczne to takie, z których mogą korzystać zgodnie z ich przeznaczeniem wszyscy na równych prawach - z ograniczeniami wynikającymi z charakteru drogi lub odrębnych przepisów mających na celu uzyskanie na przykład większej przepustowości lub bezpieczeństwa ruchu.

Drogi publiczne ze względu na funkcje w sieci drogowej dzielą się na następujące kategorie:

- drogi krajowe (autostrady, drogi ekspresowe, drogi międzynarodowe, drogi dojazdowe do ogólnodostępnych przejść granicznych, obwodnice dużych aglomeracji miejskich),
- drogi wojewódzkie,
- drogi powiatowe,
- drogi gminne.

Drogi poszczególnych kategorii mają swoich zarządców, do których należą sprawy planowania, budowy, modernizacji, utrzymania i ochrony:

- zarządcą dróg gminnych jest wójt (burmistrz, prezydent miasta),
- zarządcą dróg powiatowych jest zarząd powiatu,
- zarządcą dróg wojewódzkich jest zarząd województwa,
- zarządcą dróg krajowych jest Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad.

Z drogi ogólnodostępnej mogą korzystać wszyscy na jednakowych zasadach, natomiast z drogi ekspresowej i autostrady tylko tacy użytkownicy, którzy spełniają określone warunki wyszczególnione dla tych dróg. Nie mogą korzystać niektóre pojazdy, jak: pojazdy wolnobieżne, ciągniki rolnicze, motorowery, rowery, pojazdy zaprzęgowe, zwierzęta, piesi.

Ze względu na stopień dostępności do ruchu i obsługi przyległego terenu drogi publiczne dzielimy na:

- autostrady,
- drogi ekspresowe,
- drogi ogólnodostępne.

Ustawa prawo o ruchu drogowym dzieli drogi na twarde i gruntowe. Definicja drogi twardej oparta jest na tym, z czego wykonana jest nawierzchnia drogi oraz na długości odcinka takiej drogi. Drogi o nawierzchni niewymienionej w definicji oraz o wymienionych nawierzchniach, lecz o długości mniejszej niż **20** metrów są drogami gruntowymi.

Ulice leżące w ciągu tych dróg należą do tej samej kategorii, co te drogi. Pojęcie ulicy definiuje ustawa o drogach publicznych gdzie „ulica” to droga na terenie zabudowy lub przeznaczonym do zabudowy zgodnie z przepisami o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w której ciągu może być zlokalizowane torowisko tramwajowe.

Drogi te mogą być jedno- lub dwujezdniowe (posiadające dwie oddzielne jezdnie dla każdego kierunku ruchu). Autostrady są zawsze drogami dwujezdniowymi z wyznaczonymi pasami ruchu.

W zależności od spełnianych funkcji drogi są numerowane numerami jedno-, dwu- lub trzycyfrowymi. Najważniejsze drogi mają numery jednocyfrowe lub dwucyfrowe. Autostrady poprzedzone są literą „A” (np. A1, A2, A3), a drogi ekspresowe literą „S” (np. S1, S2, S3). Drogi wchodzące w skład międzynarodowej sieci dróg europejskich są dodatkowo oznaczone literą „E” przed numerem drogi (np. E28, E29). Na przykład autostrada A1 będzie wchodziła w skład drogi międzynarodowej E75, a autostrada A2 wchodzi w skład drogi międzynarodowej E30.

Zgodnie z ustawą o drogach publicznych, drogi niezaliczone do żadnej z wymienionych kategorii dróg publicznych zostały nazwane drogami wewnętrznymi.

MATERIAŁ POMOCNICZY NR 2

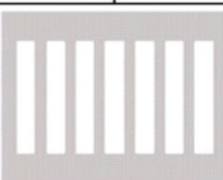
ZNAKI I SYGNAŁY DROGOWE

Kierowanie ruchem odbywa się poprzez znaki i sygnały drogowe.

Znaki drogowe, w zależności od tego, gdzie są umieszczone, dzieli się na:

- pionowe - umieszczane po prawej stronie jezdni, niekiedy również po lewej stronie lub nad jezdnią,
- poziome - namalowane białą farbą na nawierzchni jezdni (lub żółtą - wtedy mają pierwszeństwo przed znakami białymi).

Wszystkie znaki i sygnały drogowe dzielą się na grupy (oznaczone od A do S).

Rodzaj	Znaczenie	Kształt	Przykład	
Znaki ostrzegawcze A	Ostrzegają przed niebezpieczeństwem na drodze	mają kształt trójkąta równobocznego, żółte tło, czarne symbole i czerwoną obwódkę	 A-17	 A-30
Znaki zakazu B	Określają czynność zabronioną do wykonania	mają kształt koła, na ogół białe tło i czarne symbole oraz czerwoną obwódkę.	 B-3	 B-43
Znaki nakazu C	Określają czynność, którą muszą wykonać uczestnicy ruchu drogowego	mają kształt koła, są koloru niebieskiego, białe symbole	 C-13	 C-3
Znaki informacyjne D	Informują o obiektach przy drodze, jej infrastrukturze, przeszkodach itp.	mają kształt kwadratu lub prostokąta, prawie wszystkie mają niebieskie lub niebiesko-białe tło, symbole białe, czerwone lub czarne	 D-6a	 D-1
Znaki poziome P	Wyznaczają obszary na drodze, ułatwiają prowadzenie pojazdu	Namalowane są na jezdni. Mają barwę białą lub żółtą. Większość ma barwę białą, żółte są wtedy, gdy następuje okresowa zmiana organizacji ruchu, spowodowana np. robotami drogowymi. Mogą mieć postać strzałek, napisów, symboli, linii ciągłych, przerywanych, pojedynczych lub podwójnych	 P-10	

Kształt znaków jest zróżnicowany, by ułatwić ich identyfikację w ciemności i ograniczonej widzialności.

Sygnaly drogowe mogą być:

- świetlne,
- dźwiękowe, wysyłane przez różne urządzenia umieszczone na drodze,
- dawane przez osobę kierującą ruchem.

Sygnaly świetlne stosowane są na skrzyżowaniach, przejściach dla pieszych, przejazdach pojazdów szynowych i podjazdach dla rowerzystów. Mają postać sygnalizatorów.

Sygnaly dźwiękowe:

- dzwony, dzwonki lub syreny na przejazdach tramwajowych, kolejowych które ostrzegają o zbliżaniu się pojazdów szynowych i o opuszczaniu zapór lub półzapór,
- bucзки, brzęczyki występujące na skrzyżowaniach z sygnalizacją świetlną, które informują osoby niewidome o nadawaniu sygnału zielonego dla pieszych,
- urządzenia wibracyjne usytuowane na sygnalizatorach wysyłające sygnały przeznaczone dla osób o upośledzonym wzroku i słuchu, że dla pieszych nadawany jest sygnał zielony.

MATERIAŁ POMOCNICZY NR 3

PODSTAWOWE ZASADY RUCHU DROGOWEGO

Podstawowe zasady ruchu drogowego określone są Kodeks drogowy - Prawo o ruchu drogowym. Ustawa ta reguluje zasady ruchu na drogach publicznych w strefach zamieszkania oraz w strefach ruchu, zasady i warunki dopuszczenia pojazdów do tego ruchu, wymagania w stosunku do osób kierujących pojazdami i innych uczestników ruchu oraz zasady i warunki kontroli ruchu drogowego. Przepisy ustawy stosuje się również do ruchu odbywającego się poza drogami publicznymi, w zakresie: koniecznym dla uniknięcia zagrożenia bezpieczeństwa osób oraz wynikającym ze znaków i sygnałów drogowych

Zasada ruchu prawostronnego

- Kierujący pojazdem, korzystając z drogi dwujezdniowej, jest obowiązany jechać po prawej jezdni; do jezdni tych nie wlicza się jezdni przeznaczonych do dojazdu do nieruchomości położonej przy drodze.
- Kierujący pojazdem, korzystając z jezdni dwukierunkowej, o co najmniej czterech pasach ruchu, jest obowiązany zajmować pas ruchu znajdujący się na prawej połowie jezdni.
- Kierujący pojazdem jest obowiązany jechać możliwie blisko prawej krawędzi jezdni. Jeżeli pasy ruchu na jezdni są wyznaczone, nie może zajmować więcej niż jednego pasa.
- Kierujący pojazdem zaprzęgowym, rowerem, wózkiem rowerowym, motorowerem, wózkiem ręcznym oraz osoba prowadząca pojazd napędzany silnikiem są obowiązani poruszać się po poboczu chyba, że nie nadaje się ono do jazdy lub ruch pojazdu utrudniałby ruch pieszych.
- Kierujący pojazdem znajdującym się na części jezdni, po której jeżdżą pojazdy szynowe, jest obowiązany ustąpić miejsca nadjeżdżającemu pojazdowi szynowemu. Kierujący rowerem jest obowiązany korzystać z drogi dla rowerów lub pasa ruchu dla rowerów, jeśli są one wyznaczone dla kierunku, w którym się porusza lub zamierza skręcić.
- Kierujący rowerem, korzystając z drogi dla rowerów i pieszych, jest obowiązany zachować szczególną ostrożność i ustępować miejsca pieszym. Na skrzyżowaniu i bezpośrednio przed nim kierujący rowerem, motorowerem lub motocyklem może poruszać się środkiem pasa ruchu, jeśli pas ten umożliwia opuszczenie skrzyżowania w więcej niż jednym kierunku.
- Kierujący rowerem może zatrzymać się w śluzie rowerowej obok innych rowerzystów. Jest obowiązany opuścić ją, kiedy zaistnieje możliwość kontynuowania jazdy w zamierzonym kierunku i zająć miejsce na jezdni zgodnie z zasadami ruchu dla rowerów opisanymi wyżej.

Ustawa ta rozciąga zakres swego stosowania również na tereny poza drogami publicznymi, parkingi, drogi gruntowe, chodniki (np. w zakresie ruchu prawostronnego).

Określony w przepisie ruch prawostronny polega głównie na obowiązku kierującego poruszania się przy prawej krawędzi jezdni. Prawy pas ruchu jest więc najwłaściwszy i powinien być w miarę możliwości najczęściej wykorzystywany. Kierujący może zjechać na lewą stronę jezdni wówczas, jeżeli:

- prawa strona jest zajęta,
- występuje zwężenie,
- zamierza skręcić w lewo na jezdni jednokierunkowej,
- zamierza wykonać manewr wyprzedzania.

Niedopuszczalna jest jazda lewym pasem ruchu, jeżeli prawy pas jest wolny nawet na jezdni jednokierunkowej. Całkowicie zabroniona jest jazda pasem ruchu właściwym dla kierunku przeciwnego, nawet jeżeli z przeciwka nie nadjeżdża żaden pojazd. Takie zachowanie kierującego może skończyć się kolizją z pojazdem, który włącza się do ruchu, wyjeżdżając z dojazdu do obiektu przydrożnego, lekceważąc obowiązek zachowania „szczególnej ostrożności”. Uwaga - w Wielkiej Brytanii, na Islandii, w Irlandii, na Cyprze, w Australii, Japonii, Nowej Zelandii obowiązuje ruch lewostronny.

Zasada szczególnej ostrożności i ograniczonego zaufania

Uczestnicząc w ruchu drogowym, zakładamy, że inni jego uczestnicy znają przepisy i będą się do nich stosować. Skądinąd jednak wiemy, że nie do końca jest to prawdą, szczególnie nieprzewidywalne są reakcje dzieci, osób starszych lub osób po spożyciu alkoholu. Widząc choćby najmniejsze przejawy zachowań na drodze nieadekwatnych do sytuacji drogowej, należy zachować szczególną ostrożność i ograniczone zaufanie do innych użytkowników dróg. Szczególną uwagę należy zachować przede wszystkim w okolicach szkół, na skrzyżowaniach, wiaduktach, w tunelach, na przejazdach kolejowych i tramwajowych, na przejściach dla pieszych.

MATERIAŁ POMOCNICZY NR 4

HIERARCHIA WAŻNOŚCI NORM, ZNAKÓW, SYGNAŁÓW ORAZ POLECEŃ W RUCHU DROGOWYM

W związku z wykonywaniem czynności służbowych bezwzględne pierwszeństwo w ruchu drogowym posiadają pojazdy uprzywilejowane. Uczestnik ruchu i inna osoba znajdująca się na drodze są obowiązani stosować się do poleceń i sygnałów dawanych przez osoby kierujące ruchem lub uprawnione do jego kontroli, sygnałów świetlnych oraz znaków drogowych, nawet wówczas, gdy z przepisów ustawy wynika inny sposób zachowania niż nakazany przez te osoby, sygnały świetlne lub znaki drogowe.

Polecenia i sygnały dawane przez osoby kierujące ruchem lub uprawnione do jego kontroli mają pierwszeństwo przed sygnałami świetlnymi i znakami drogowymi.

Sygnały świetlne mają pierwszeństwo przed znakami drogowymi regulującymi pierwszeństwo przejazdu.

Polecenia lub sygnały może dawać uczestnikowi ruchu lub innej osobie znajdującej się na drodze:

- policjant,
- żołnierz Żandarmerii Wojskowej lub wojskowego organu porządkowego, zabezpieczający przemarsz lub przejazd kolumny wojskowej albo w razie akcji związanej z ratowaniem życia lub mienia,
- funkcjonariusz Straży Granicznej,
- inspektor Inspekcji Transportu Drogowego,
- umundurowany inspektor kontroli skarbowej lub funkcjonariusz celny,
- strażnik gminny (miejski),
- pracownik kolejowy na przejeździe kolejowym,
- osoba działająca w imieniu zarządcy drogi lub osoba wykonująca roboty na drodze na zlecenie lub za zgodą zarządcy drogi,
- osoba nadzorująca bezpieczne przejście dzieci przez jezdnię, w wyznaczonym miejscu,
- kierujący autobusem szkolnym w miejscach postoju związanych z wsiadaniem lub wysiadaniem dzieci,
- ratownik górski podczas wykonywania czynności związanych z prowadzeniem akcji ratowniczej,
- strażnik leśny lub funkcjonariusz Straży Parku - na terenie odpowiednio lasu lub parku narodowego;
- strażak Państwowej Straży Pożarnej podczas wykonywania czynności związanych z prowadzeniem akcji ratowniczej,
- członek ochotniczej straży pożarnej podczas wykonywania czynności związanych z prowadzeniem akcji ratowniczej,
- funkcjonariusz Biura Ochrony Rządu podczas wykonywania czynności związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa ochraniających osób, obiektów i urządzeń,

- pilot podczas wykonywania czynności związanych z pilotowaniem przejazdu pojazdu nienormatywnego,
- osoby uprawnione do kierowania ruchem powinny być łatwo rozpoznawalne i widoczne z dostatecznej odległości, zarówno w dzień, jak i w nocy. Przepis w zakresie łatwej rozpoznawalności nie dotyczy kierującego autobusem szkolnym, jeżeli sygnał do zatrzymania innych pojazdów dawany jest przez tę osobę bez wychodzenia z odpowiednio oznaczonego pojazdu. Przepis w zakresie łatwej rozpoznawalności dotyczy policjanta jedynie poza obszarem zabudowanym.

Jeżeli z norm określonych przez przepisy Kodeksu drogowego, znaków drogowych, sygnałów świetlnych oraz poleceń i sygnałów dawanych przez osoby kierujące ruchem lub uprawnione do jego kontroli wynika różny sposób zachowania się, uczestnik ruchu i inna osoba znajdująca się na drodze są obowiązani stosować się do nich w następującej kolejności:

w pierwszej	- do poleceń i sygnałów dawanych przez osoby kierujące ruchem lub uprawnione do jego kontroli,
w drugiej	- do sygnałów świetlnych,
w trzeciej	- do znaków drogowych,
w ostatniej	- do norm zawartych w przepisach kodeksu drogowego.

MATERIAŁY POMOCNICZE DLA UCZNIĄ - LEKCJA 1

Ćwiczenie 1

Pokoloruj odpowiednio sygnalizatory.

Znaczenie układu świateł sygnalizatora świetlnego

Światło zielone - droga wolna - JEDŹ.

S-1

Światło zielone nie uprawnia do wjazdu za sygnalizator na skrzyżowanie, jeśli droga faktycznie nie jest wolna oraz gdy nie będziemy mogli go opuścić przed zapaleniem się światła żółtego.

Światło żółte - UWAGA opuść skrzyżowanie, za chwilę będzie światło czerwone.

S-1

S-1

Światło czerwone i żółte - UWAGA przygotuj się do jazdy, za chwilę będzie światło zielone.

Światło czerwone - STÓJ

S-1

Ćwiczenie 2

a) Zapoznaj się ze znaczeniem postawy policjanta kierującego ruchem drogowym.

Postawa policjanta

Opis

Policjant stoi bokiem
- Droga wolna
- JEDŹ

Policjant podnosi rękę do góry
- UWAGA

Policjant stoi przodem
lub tyłem
- STÓJ

b) Pokoloruj sygnalizator odpowiednio do postawy policjanta kierującego ruchem. Opisz słownie, jak będzie się wówczas odbywał ruch drogowy.

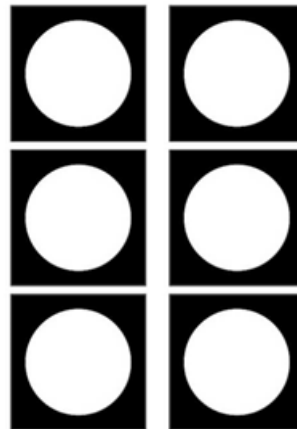

S-1

.....

.....

.....

S-1

S-1

.....

.....

.....

S-1

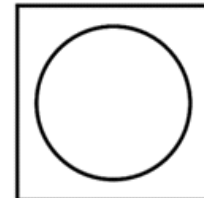
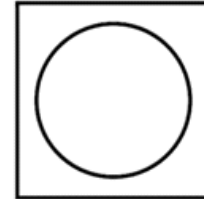
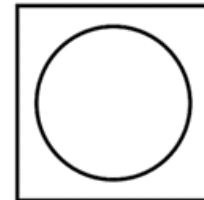
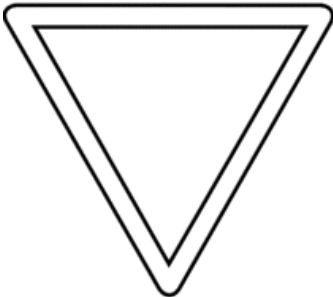
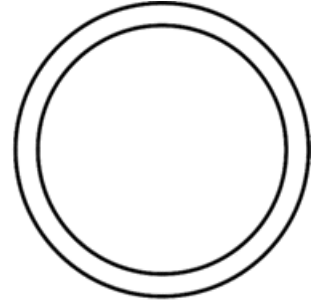
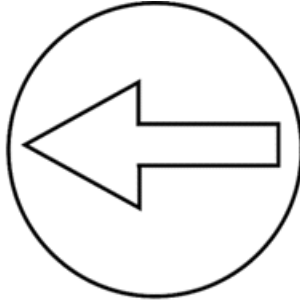
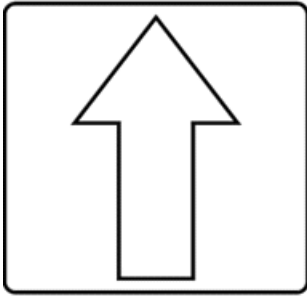
.....

.....

.....

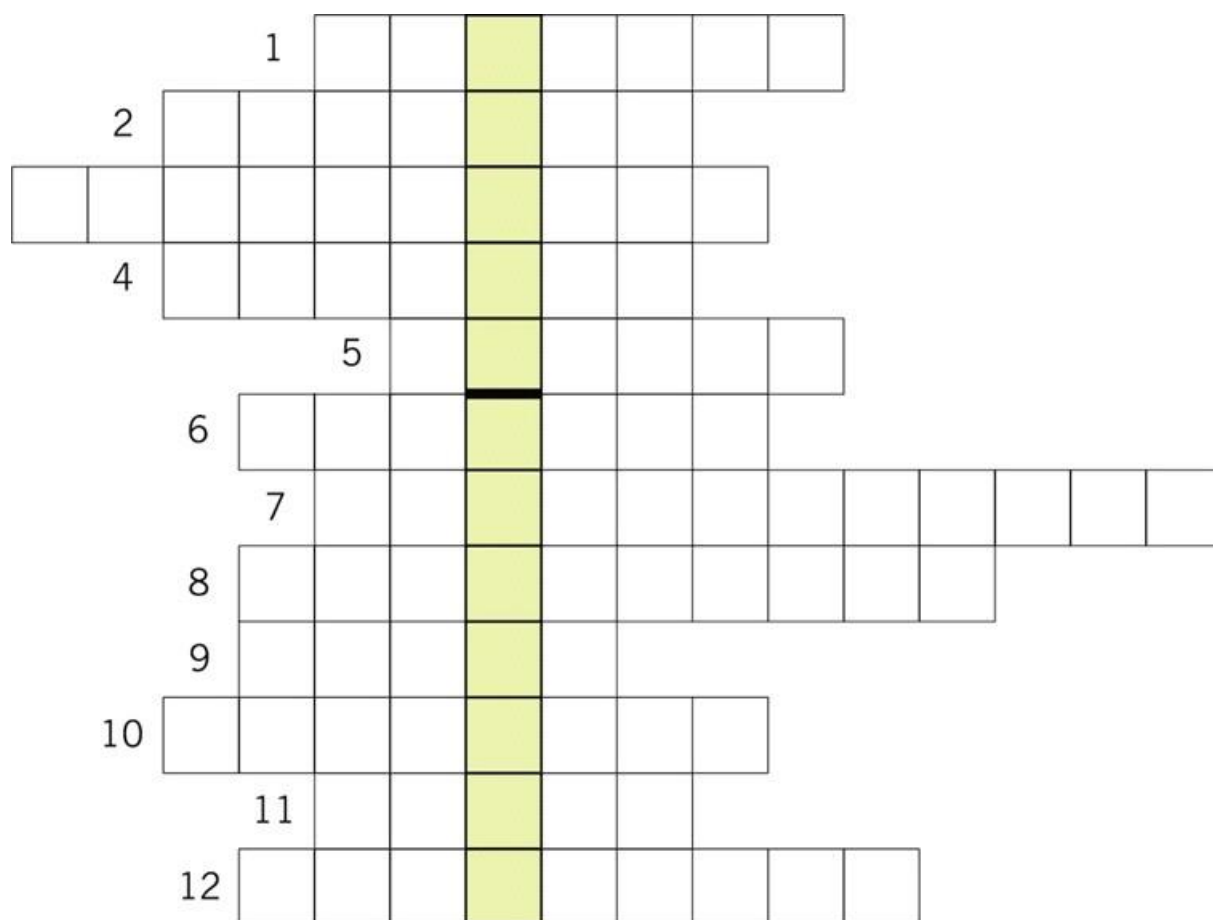
Ćwiczenie 3

Pokoloruj odpowiednimi kolorami rysunki konturowe znaków drogowych.

Ćwiczenie 4

Rozwiąż krzyżówkę, wpisane w kratki odpowiedzi utworzą w zaznaczonej kolumnie hasło krzyżówki.

1. Część drogi przeznaczona dla ruchu pojazdów.
2. Niezbędny w sprawnym rowerze.
3. Zatrzymują się na nim autobusy.
4. Odblaskowy używany w razie wypadku lub awarii pojazdu.
5. „Niezmehanizowany” uczestnik ruchu drogowego.
6. Poruszają się po nim piesi.
7. Przecięcie dróg w jednej płaszczyźnie.
8. Na nią winieta.
9. Składa się z jezdni, pobocza i chodnika.
10. Prowadzi pojazd.
11. Jednośląd napędzany siłą mięśni nóg.
12. Wyznaczone na jezdni dla pieszych.

Ćwiczenie 5

W stopniach poniższej piramidy (podium) wpisz znaki lub sygnały drogowe w zależności od stopnia ich ważności w kierowaniu ruchem drogowym.

Hierarchia norm, znaków i sygnałów w kierowaniu ruchem drogowym.

